

Rasisminvastainen viikko 20.-26.3.2023

TUKIMATERIAALI RYHMÄNOHJAAJILLE

Partioliikkeen päämääränä on maailmanrauha, jonka saavuttamiseen pyritään kasvattamalla lapsista ja nuorista yhteiskuntaa rauhanomaisesti rakentavia aikuisia.

Haluamme lisätä tietoisuutta rasismien eri muodoista sekä tarjota välineitä ennakkoluulojen murtamiseen ja yhdenvertaisemman yhteiskunnan edistämiseen. Tähän materiaaliin on koottu taustatietoa Rasisminvastaisen viikon partiokokouksessa heräävän keskustelun tueksi, sekä toimintavinkit ikäkausittain, jotta aiheen käsittely olisi ryhmän kanssa sujuvaa. Tutustumalla aiheeseen erilaisten dokumenttien tai verkkosivujen avulla sekä kuuntelemalla ja kouluttautumalla voit edistää yhdenvertaisemman partiotoiminnan rakentamista.

Käsitelkää aihetta näiden kysymysten avulla:

- Pääseekö meidän porukkaan helposti mukaan?**
- Millainen läppä ei tunnu hyvältä?** *Tätä kysymystä voi avata nuorimmille partiolaisille sen kautta, millaiset puheet itsestä eivät tunnu hyvältä.*
- Puutummeko rasistiseen käytökseen?** *Tämän kysymyksen voi korvata nuorimmille partiolaisille: Miten voi itse käyttäytyä tai millaisia tekoja tehdä, jotta muilla olisi hyvä olla?*

Aihe voi olla kaukainen tai toisaalta herättää omakohtaisia kokemuksia. Arkipäivän rasismia ei välttämättä tunnista, jos sitä ei ole itse kokenut. Partiossa tarjoamme mahdollisuuden asiasta keskusteluun eikä ryhmänjohtajan tarvitse olla aiheen täydellinen asiantuntija, mutta kannattaa tietää ainakin nämä:

- Kiusaaminen ja rasismi ovat eri asioita. Monilla meistä on ikävä kyllä erilaisia kiusaamisen tai syrjinnän kokemuksia ja ne ovat aina johtajan tärkeää kuulla ja niihin on tärkeää puuttua.
- Rasismi tarkoittaa, että tiettyä ihmisryhmää pidetään alempiarvoisena kuin muita. Rasismi on ihmisen tai ihmisryhmän arvottamista esimerkiksi ihonvärin, etnisen alkuperän, kansalaisuuden, kulttuurin, uskonnon tai äidinkielen perusteella alempiarvoiseksi kuin muut ihmisryhmät. Se voi näyttäytyä tahallisenä ja tietoisena tekona, mutta myös tahattomana ennakkoluuloihin perustuvana käytöksenä.
- Rasismi voi ilmetä esimerkiksi poissulkemisena, toiseuttamisena tai jatkuvana erilaisuudesta muistuttamisena. Rasismia kohtaava henkilö kokee näitä tilanteita säännöllisesti eri ihmisten ja eri tahojen toimesta.
- Rasismiin on tärkeää puuttua, mutta aina se ei ole helppoa. Katso täältä ohjeet rasismiin puuttumiseen: <https://yhdenvertaisuus.fi/nain-puutut-rasismiin>. Jokainen meistä pystyy esimerkiksi siihen, että osoittaa tukensa kysymällä rasismin kohteeksi joutuneelta henkilöltä ”Voinko olla avuksi?”.
- Lasten ja nuorten kanssa on tärkeää osata reagoida ja auttaa tilanteessa, jossa näet häirintää, pelottelua tai rasistista puhetta. Kysy lapselta tai nuorelta ”Oletko kunnossa?” ja kerro, että teko oli väärin etkä sinä ajattele samalla tavalla.
- Turvallisten tilojen luominen on tärkeää ja ryhmäkin voi miettiä omat säännöt niin, että ne tukevat turvallista tilaa ja osallistumista jokaiselle. Turvallinen tila luodaan säännöillä, joihin kaikki sitoutuvat ja joiden rikkomiseen puututaan.

Ennen kuin otat toimintavinkit käyttöön partiokokouksessa, on hyvä tarkastella omia asenteita suhteessa monikulttuurisuuteen, maahanmuuttoon ja maahan muuttaneisiin. Mitä sinä ajattelet kulttuurisesta moninaisuudesta? Pysähdy miettimään keitä ryhmässä, lippukunnassa tai toiminnan tukena on. Keitä toiminta tavoittaa?

Monet lapset ja nuoret kokevat rasistista nimittelyä, syrjimistä tai pahimmillaan fyysistä väkivaltaa, mutta myös mielikuvat ja stereotypiat vaikuttavat siihen, miten heidät kohdataan. Tiedetään, että rasismin kokemukset vaikuttavat merkittävästi lasten ja nuorten hyvinvointiin ja identiteetin rakentumiseen sekä siihen, miten he näkevät omat tulevaisuuden mahdollisuudet yhteiskunnassa. Kohtaamalla ihmiset tasavertaisesti ja ennakkoluulottomasti on mahdollista muuttaa omia asenteita ja käsityksiä sekä oppia

tunnistamaan muiden oletuksia ja rasistista käytöstä. Siksi myös partiossa meidän on pohdittava kriittisesti, kohtelemmeko kaikkia tasa-arvoisesti.

Toimintavinkit

Kaikki toimintavinkit soveltuvat partiotoimintaan ympäri vuoden. Ryhmän ohjaajana voit arvioida mitkä toimintavinkit soveltuvat parhaiten ryhmäsi kanssa toteutettavaksi. Esimerkiksi sudenpentu- ja seikkailijaikäisten kanssa on hyvä ottaa huomioon, ettei oleteta pienimpien ymmärtävän rasismia vaan tarkoituksena on enemmän tukea sitä, että ollaan kaikkien kavereita sekä erilaisia ja arvokkaita juuri sellaisina kuin olemme. Vilpittömät kysymykset ja ihmettelyt ovat luontaisia.

SUDENPENNUT JA SEIKKAILIJAT

Minun perhe (kesto noin 30min)

Tavoitteena on havainnoida sitä, miten riippumatta perhemuodosta tai siitä millaisia perheet ovat, mitä perhe tekee yhdessä tai vaikkapa missä asutaan, on jokaiselle lapselle perhe tärkeä ja arvokas.

VALMISTELU: Järjestä tila, jossa voidaan istua piirissä, jossa kaikki näkevät toisensa.

Valmistaudu tarvittaessa tarkentamaan väittämiä esim. sukulaisilla voidaan tarkoittaa serkkuja tai tätejä ja enoja.

TOTEUTUS:

1. Kerro lapsille, että tässä harjoituksessa ei ole oikeita eikä vääriä vastauksia. Tässäkin huomataan, että perheitä on todella monenlaisia ja jotkut asiat voivat olla monelle meistä yhteisiä, joissakin asioissa kaikki perheet ovat omanlaisiaan.
2. Peukutus: Ohjeista lapsia äänestämään peukullaan, pitääkö kertomasi väittämä paikkaansa hänen perheensä kohdalla. Peukku pystyssä tarkoittaa: "Pitää paikkaansa", peukku alaspäin puolestaan: "Ei pidä paikkaansa". Peukku vaakatasossa tarkoittaa: "En tiedä". Voit myös keksiä lisää väittämiä tai lapset voivat keksiä omiaan esimerkiksi kirjoittamalla niitä lapuille.

- Minun perheessäni kaikki tykkäävät jäätelöstä.
- Minun perheessäni on lemmikkieläin tai eläimiä.
- Minun perheessäni vietetään joskus siivouspäivää.
- Minun perheessäni tykätään laulaa yhdessä.
- Minun perheessäni asuu myös yksi tai kaksi isovanhempaa.
- Minun perheessäni syödään usein aamupalaksi puuroa.
- Minun sukulaiseni asuvat ulkomailla.
- Minun perheessäni syödään usein yhdessä ystävien tai sukulaisten kanssa.
- Minun perheessäni kaikki tykkäävät nukkua viikonloppuisin aamulla pitkään.
- Minun perheeni asuu lähellä koulua.
- Minun perheessäni puhutaan useampaa kuin yhtä kieltä.
- Minun perheessäni kerrotaan joskus vitsejä.

3. Jokaisella lapsella on varmasti tässä vaiheessa tärkeää kerrottavaa omasta perheestään. Pyydä jokaista lasta kuiskaamaan vieressä istuvan korvaan yksi asia, mikä omassa perheessä on itselle tärkeää ja rakasta.

Meidän ryhmä yhdessä - Kaveritaitoja Muumien tapaan (kesto noin 15-20 min)

Tässä leikissä harjoitellaan yhteistyötä ja kontaktissa olemista eri tavoin. Voit toteuttaa seuraavan harjoituksen jommallakummalla tai halutessasi vaikka kummallakin tavalla.

- Yhteinen muodostelma

Harjoituksessa tehdään muodostelma, jossa jokaisen täytyy olla yhdellä ruumiinosalla kiinni toisessa. Yksi lapsi aloittaa menemällä keskelle. Ohjaa tämän jälkeen muut mukaan muodostelmaan kertomalla, kuka tekee mitäkin. Esimerkiksi ”Abdi, polvi”, jolloin Abdin täytyy mennä muodostelmaan niin, että hän koskettaa ainoastaan polvellaan jotakuta toista. Voit myös koskettaa samalla itseäsi polveen, jos se helpottaa lapsia ohjeistuksessa.

- Liikkumaton kuva

Harjoituksessa muodostetaan yhteinen, liikkumaton kuva esimerkiksi Muumitalon keittiöstä tai Muumitaloa ympäröivästä puutarhasta. Yksi lapsi voi aloittaa menemällä keskelle ja kertoa, mitä hän esittää. Esimerkiksi ”Minä olen kukka”, jolloin hän esittää puhumatta ja liikkumatta kukkaa. Ohjaa muut lapset yksi kerrallaan mukaan kuvaan. Lapset saavat itse päättää, mitä haluavat esittää, mutta jos päättäminen on vaikeaa, voit ehdottaa heille rooleja,

esimerkiksi ”Maija, olisitko sinä kastelukannu?”. Tällöin Maija voi mennä esimerkiksi esittämään, kuinka hän kastelukannuna kastelee kukkaa. Lopuksi voitte ihastella, miten jokainen voi olla oma erilainen itsensä ja teistä muodostuu näin upea yhteinen kuva!

Sinisen koiran tarina (kesto noin 30min)

Ryhmänohjaaja lukee tarinan ääneen. Ryhmänohjaajat voivat myös näyttellä tarinan tai esittää sen käsinukeilla.

Tämä tarina alkaa koirakennelistä, jossa asuu paljon erikokoisia ja erivärisiä koiria. Ihmiset tulevat ostamaan koiria täältä itselleen.

Kun uusia koiria saapuu, niin koirat kysyvät aina uusilta koirilta: ”Minkä rotuinen sinä olet?” ja ”Millainen koira sinä olet?”. Jotkut koirat ajattelevat olevansa parempia ja kauniimpia kuin muut koirat, koska heidän mielestään heidän oma rotunsa on kaikista paras.

Eräänä päivänä kenneliin saapuu uusi koiranpentu. Koiranpentu on väriltään sininen, eikä se oikein itsekään tiedä mistä se on peräisin. Toisten koirien mielestä pentu on outo, eivätkä ne halua leikkiä sen kanssa. Toiset koirat kysyvät pennulta: ”Millainen koira sinä olet? Mitä rotua olet?”, mutta pentu ei osaa vastata.

Koirakennelin koirat juttelevat usein siitä, minkälaista työtä he haluaisivat alkaa tehdä. Yksi haluaisi olla vahtikoira, toinen metsästyskoira, kolmas pelastuskoira ja neljäs ihmisen paras ystävä. Sininen koira haluaisi myös olla ihmisen paras ystävä. Muut koirat nauravat sille. Ne sanovat, ettei pentu koskaan löydä omista- jaa, joka haluaisi sinisen koiran.

Sininen koira asuu kennelissä paljon pidempään kuin muut koirat, koska se ei löydä itselleen omistajaa. Se ei ole enää pentu. Kennelin omistaja ei juuri koskaan esittele sinistä koira ostajaehdokkaille...

...koska hänkin ajattelee, ettei kukaan halua sinistä koira. Sinistä koira mietityttää, miksi se on sininen väriltään ja voisiko kukaan koskaan pitää sinisestä koirasta.

”Tuo kukka on myös sininen, niin kuin minäkin. Olenkohan saanut värini siltä?”

”Olenkohan minä sukua mustikalle tai smurffille?”, se miettii. ”Pitäisikö minun maalata turkkini tai pestä sininen väri pois?” Sininen koira ottaa monta kylpyä, mutta väri ei lähde pois, eikä se pysty peittämään sitä.

Kennelin omistaja alkaa olla jo huolissaan, kun kukaan ei osta sinistä koira. Hän ei tiedä mitä tekisi siniselle koiralle.

Eräänä päivänä pieni tyttö saapuu koirakenneliin.

Hän haluaa sinisen koiran. Tytön vanhemmat ajattelevat koiran olevan outo ja vanha. ”Miksi haluat juuri sen koiran? Etkö voisi valita jonkun normaalin koiran?” vanhemmat kysyvät tytöltä. ”Minkälainen on normaali koira?”, tyttö kysyy. ”Minä pidän juuri tästä koirasta. Se on leikkisä, lempeä ja kaunis. Minä näen kyllä, että se on sininen. Minä en välitä siitä minkä värinen se on, se saa olla vaikka keltainen, ruskea, sininen tai violetti.”

Sininen koira on todella onnellinen uudesta perheestään. Vaikka koira onkin rakastettu ja sitä hoidetaan hyvin, se silti välillä miettii, miksi toiset koirat pitävät sitä niin outona.

Yhtenä päivänä koira on pihalla leikkimässä tytön kanssa, kun se näkee toisen koiran kadulla. Toinen koira on myös sininen! Sillä on pienemmät korvat, se on isompi, sen häntä on lyhyempi, mutta se on sininen!

Siniset koirat juoksevat toistensa luokse ja alkavat jutella innoissaan. He puhuvat siitä mitä he tekevät, missä asuvat ja miten toiset koirat ovat kohdelleet heitä. Iso koira sanoo, että toiset siniset koirat ovat kiusanneet sitä siksi, että sillä on lyhyt häntä.

Sininen koira on onnellinen uudesta ystävästään, ja se lupaa, ettei koskaan kiusaa isompaa sinistä koiraakaan siksi, että sillä on lyhyt häntä.

Jos kokouksessa jää vielä aikaa, käsitelkää aihetta näiden kysymysten avulla:

- 1. Pääseekö meidän porukkaan helposti mukaan?**
- 2. Millainen läppä ei tunnu hyvältä?** *Tätä kysymystä voi avata nuorimmille partiolaisille sen kautta, millaiset puheet itsestä eivät tunnu hyvältä.*
- 3. Puutummeko rasistiseen käytökseen?** *Tämän kysymyksen voi korvata nuorimmille partiolaisille: Miten voi itse käyttäytyä tai millaisia tekoja tehdä, jotta muilla olisi hyvä olla?*

SEIKKAILIJAT JA TARPOJAT

Videoiden tarkoituksena on toimia myöhemmän keskustelun herättelynä sekä toimia apuna omien ennakkoluulojen ja asenteiden tarkasteluun. Videoilla ihmiset kertovat omia kokemuksiaan kohtaamasta syrjinnästä ja rasismista. Videoiden katselu voi herättää erilaisia tunteita, joista on tärkeä kertoa etukäteen kaikille osallistujille.

VALMISTELU: Katso video ennen partiokokousta, jotta osaat valmistautua mahdollisiin kysymyksiin ja kommentteihin, joita video herättää.

Mitä on rasismi Suomessa? (kesto noin 10 min)

- Katsokaa yhdessä Yle Mix video: Mitä on rasismi Suomessa? Linkki videoon: <https://areena.yle.fi/lapset/1-62094716>

Jos kokouksessa jää vielä aikaa, käsitelkää aihetta näiden kysymysten avulla:

1. **Pääseekö meidän porukkaan helposti mukaan?**
2. **Millainen läppä ei tunnu hyvältä?** *Tätä kysymystä voi avata nuorimmille partiolaisille sen kautta, millaiset puheet itsestä eivät tunnu hyvältä.*
3. **Puutummeko rassistiseen käytökseen?** *Tämän kysymyksen voi korvata nuorimmille partiolaisille: Miten voi itse käyttäytyä tai millaisia tekoja tehdä, jotta muilla olisi hyvä olla?*

TARPOJAT JA SAMOAJAT

Videoiden tarkoituksena on toimia myöhemmän keskustelun herättelyä sekä toimia apuna omien ennakkoluulojen ja asenteiden tarkasteluun. Videoilla ihmiset kertovat omia kokemuksiaan kohtaamasta syrjinnästä ja rasismista. Videoiden katselu voi herättää erilaisia tunteita, joista on tärkeä kertoa etukäteen kaikille osallistujille.

VALMISTELU: Katso videot ennen partiokokousta, jotta osaat valmistautua mahdollisiin kysymyksiin ja kommentteihin, joita video herättää.

Mitä on rasismi Suomessa? (kesto noin 10 min)

- Katsokaa yhdessä Yle Mix video: Mitä on rasismi Suomessa? Linkki videoon: <https://areena.yle.fi/lapset/1-62094716>.

Videot yhdenvertaisuudesta ja syrjimättömyydestä (kesto yhteensä noin 10 min)

- Yhdenvertaisuus ja syrjimättömyys (video 1): Mitä ne tarkoittavat? https://www.youtube.com/watch?v=whZaFz_8NRM

- (Yhdenvertaisuus ja syrjimättömyys (video 2): Omakohtaisia tarinoita
https://www.youtube.com/watch?v=fCrWDLVxz_4

Teflon -testi (kesto noin 20 min)

Testin avulla voi tutkia omaa asemaansa yhteiskunnassa ja tulla tietoiseksi siitä, joutuuko elämässään syrjityksi yhdenvertaisuuslain määrittämien syrjintäperusteiden mukaan. Testissä jokainen merkitsee saamansa pisteet ylös.

TOTEUTUS: Testin voi tehdä itsekseen tai, eikä pisteitä tarvitse kertoa muille, sillä kyse on ennen kaikkea oman tietoisuuden lisäämisestä. Myös ryhmän ohjaaja voi osallistua testin tekemiseen yhtä aikaa. Näin voidaan lisätä turvallisuuden tunnetta ja vaikuttaa siihen, että nuoret eivät koe tulevansa johtajan arvioimaksi tilanteessa. Keskustelkaa yhdessä ajatuksista mitä Teflon -testin tekeminen herätti. Tuliko uusia ajatuksia ja pohdintoja.

Kuinka usein joudut elämässäsi epämukaviin tilanteisiin tai epämukavan erityishuomion kohteeksi seuraavien ominaisuuksiesi takia?

Laske omat pisteesi seuraavasti:

Usein: 3 pistettä

Joskus: 2 pistettä

Harvoin: 1 piste

En koskaan: 0 pistettä

- ikä
- etninen tausta
- kansalaisuus
- äidinkieli tai kielet
- uskonto tai maailmankatsomus
- sukupuoli, sukupuoli-identiteetti ja tapa ilmaista sukupuolta
- seksuaalinen suuntautuminen
- vammaisuus
- terveydentila
- poliittinen mielipide/vakaumus

Tulos:

Laske yhteen jokaisesta kohdasta saamasi pisteet. Pisteitä voi saada yhteensä 0–30. Mitä pienemmät pisteet testissä saa, sitä harvemmin joutuu elämässä syrjityksi. Tämä on etuoikeus, jota ei kaikilla ole.

Vaikka emme aina tiedosta sitä, suomalainen yhteiskunta on rakennettu tietynlaiselle oletukselle ihmisistä. Näitä oletuksia kutsutaan normeiksi. Normit voivat liittyä esimerkiksi ihmisen seksuaaliseen suuntautumiseen, toimintakykyyn tai alkuperään. Oletusta (normia) vastaavilla henkilöillä on usein yhteiskunnassa helpompaa, koska yhteiskunta on suunniteltu heitä varten – he ovat etuoikeutettuja suhteessa niihin ihmisiin, jotka eivät sovi oletukseen. Testin nimi viittaa siihen, että pinnallemme muodostuu ikään kuin tefloninen pinta, jos emme itse altistu syrjinnälle. Silloin meidän on vaikeampi olemassa olevia epätasa-arvoisia valtarakenteita.

Harjoitusten jälkeen käsitelkää aihetta näiden kysymysten avulla:

- 1. Pääseekö meidän porukkaan helposti mukaan?**
- 2. Millainen läppä ei tunnu hyvältä?** *Tätä kysymystä voi avata nuorimmille partiolaisille sen kautta, millaiset puheet itsestä eivät tunnu hyvältä.*
- 3. Puutummeko rassistiseen käytökseen?** *Tämän kysymyksen voi korvata nuorimmille partiolaisille: Miten voi itse käyttäytyä tai millaisia tekoja tehdä, jotta muilla olisi hyvä olla?*

SAMOAJAT JA VAELTAJAT

Videoiden tarkoituksena on toimia myöhemmän keskustelun herättelyä sekä toimia apuna omien ennakkoluulojen ja asenteiden tarkasteluun. Videoilla ihmiset kertovat omia kokemuksiaan kohtaamasta syrjinnästä ja rasismista. Videoiden katselu voi herättää erilaisia tunteita, joista on tärkeä kertoa etukäteen kaikille osallistujille.

Tyypit kertoo: vähemmistöstressi (kesto noin 20 min)

Video on osa Ylen:n ja Mieli ry:n #Sekaisin -kampanjaa. Kampanjassa eri vaikuttajat kertovat kokemuksiaan syrjinnästä ja siitä miltä se on tuntunut. Vähemmistöstressiä syntyy, kun vähemmistön edustaja pelkää alitajuisesti sitä, saako turvallisesti olla oma itsensä.

- Katsokaa video vähemmistöstressistä: Linkki videoon:
<https://www.youtube.com/watch?v=Xwmc dh6qBFM>

Etuoikeuskävely (kesto noin 20 min)

Tämän harjoitteen tarkoituksena on tehdä näkyväksi, miten erilaisista taustoista kokoukseen osallistuvat henkilöt tulevat. Tämän harjoitteen väittämät ovat sellaisia asioita, joihin henkilö itse ei ole välttämättä voinut vaikuttaa suoraan, vaan nämä ovat taustaominaisuuksia, jotka henkilö on esimerkiksi saanut perhetaustansa tai syntymäominaisuutena. Harjoitteen väittämät ovat myös sellaisia asioita, jotka saattavat suojata sukupuoliselta häirinnältä, kiusatuksi tulemiselta tai voivat antaa paremmat lähtöasemat puuttua omassa yhteisössä esiintyvään häirintään ja asiattomaan kohteluun.

TOTEUTUS: Harjoitteen suorittamiseen tarvitaan sellainen tila, että kaikki osallistujat voivat seistä rivissä rinnakkain ja kävellä 12 askelta eteen. Aseta osallistujat samalle viivalle. Pyydä osallistujia ottamaan yksi askel eteenpäin, mikäli kokevat että väittämä sopii heihin ja voivat vastata 'kyllä' esitettyyn väitteeseen.

LOPUKSI: Harjoitteen lopussa osallistujien tulisi olla eri kohdissa tilaa, eli jotkut osallistujat ovat voineet vastata 'kyllä' useampiin harjoitteisiin. Tämän jälkeen osallistujilta voi kysyä esimerkiksi heidän tuntemuksiaan: ovatko pisimmälle päässeet kokeneet olevansa etuoikeutettuja, ovatko lähemmäs lähtöä jääneet kokeneet olleensa eriarvoisessa asemassa muihin nähden, onko ihmisten välillä eroja siinä, ovatko he tulleet koskaan kiusatuiksi, tai onko jotain muuta sellaista asiaa, joka antaa erityisesti partiotoiminnassa etuoikeutetun aseman tai paremmat lähtökohdat partiossa menestymiseen?

Lue väitteet yksi kerrallaan.

Väittämät:

- Olen saanut lapsena harrastaa mitä haluan
- Olen voinut ostaa kaikki partio- ja retkeilyvarusteeni uutena niin halutessani

- En ole koskaan kokenut seksuaalista häirintää
- Olen valkoinen kantasuomalainen
- Olen fyysisesti ja psyykkisesti hyväkuntoinen
- Minulla on paljon kavereita partiopiireissä
- Tunnen itseni tervetulleeksi useimpiin partiotapahtumiin
- Olen toiminut johtajana yli 6 vuotta
- Vanhempani kannustivat minua menemään partioon tai ovat itse entisiä/nykyisiä partiolaisia
- Olen ollut pienestä saakka partiossa
- Minua ei ole koskaan kiusattu fyysisten ominaisuuksieni vuoksi
- En koe, että minun tarvitsisi muuttaa ulkonäköäni, tapojani tai käytöstäni, jotta minua ei tuomittaisi, kiusattaisi tai tehtäisi naurunalaiseksi

Harjoitusten jälkeen käsitelkää aihetta näiden kysymysten avulla:

1. **Pääseekö meidän porukkaan helposti mukaan?**
2. **Millainen läppä ei tunnu hyvältä?** *Tätä kysymystä voi avata nuorimmille partiolaisille sen kautta, millaiset puheet itsestä eivät tunnu hyvältä.*
3. **Puutummeko rasistiseen käytökseen?** *Tämän kysymyksen voi korvata nuorimmille partiolaisille: Miten voi itse käyttäytyä tai millaisia tekoja tehdä, jotta muilla olisi hyvä olla?*

Hyödyllisiä materiaaleja ja verkkosivuja:

- Rasisminvastainen viikko 20.-26.3.2023:
<https://www.punainenristi.fi/rasisminvastainen-viikko/>
- Suomen Punaisen Ristin oppimateriaalit:
<https://www.sproppimateriaalit.fi/web/site-28828/state-jurdembseiw6mi/front-page>
- Syrjintä ja yhdenvertaisuus: <https://syrjinta.fi/rasismi>
- Lapset ja rasismin kohtaaminen:
<https://www.pelastakalapsi.fi/ajankohtaista/kriisitilanteen-kohtaaminen/lapset-rasismin-kohtaaminen/>
- Planin koulutusmateriaali vihapuheesta: [Vihapuhe koulutusmateriaali](#)
- Opas turvallisemman vapaa-ajan toiminnan järjestämiseen: [Turvallisesti mukana](#)
- Kuinka puhua rasismista ja syrjinnästä: [Rasismin vastainen opa nettiin](#)
- Kirja rasismista ja siihen puuttumisesta: [R-sana](#)

Lähteet:

[Kaveritaitoja Muumien tapaan 2023.](#)

[Minun perhe 2023.](#)

[Sinisen koiran tarina 2023.](#)

[Teflon-testi 2023.](#)